

Jaarlijkse bijeenkomst Gezondheidsakkoord gezonde wijken – gezonde steden – gezonde regio 13 oktober 2021

In de prachtige zaal van de Rabobank in Sittard, heette **André Knottnerus**, arts-epidemioloog, emeritus hoogleraar huisartsgeneeskunde Universiteit Maastricht, en lid van de Initiatiefgroep Gezondheidsakkoord, een groot gezelschap vanuit zeer verschillende disciplines hartelijk welkom. Hij introduceerde kort de doelstellingen en aanpak van de initiatiefgroep gezondheidsakkoord, en van de bijeenkomst.

Het thema gezonde wijken, steden en regio is een actueel en cruciaal thema, ook met het oog op het aantreden van een nieuwe regering, een nieuw provinciebestuur, en nieuwe gemeenteraden.

Tegelijkertijd kan teruggekeken op een periode waarin belangrijke stappen zijn genomen, zoals de totstandkoming van Trendbreuk, het Preventieakkoord Zuid-Limburg, het versterkt agenderen van brede welvaart in Limburg, en het voortbouwen op de gunstige resultaten van het project 'De Gezonde Basisschool van de Toekomst.'

*Gezonde wijken, steden, regio
- breed verhaal, breed palet aan kansen -*

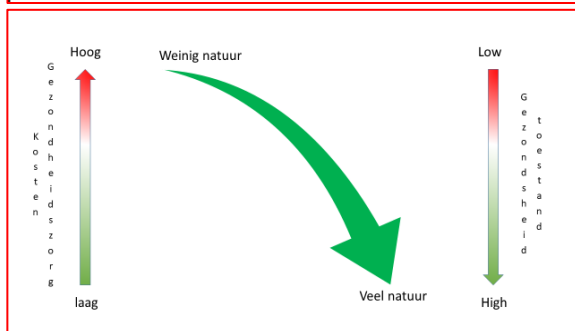
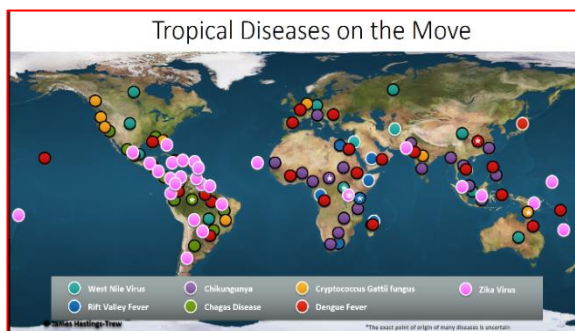
Breed verhaal

- Gezondheid, sociaal, ecologisch
- Inclusief samen leven en zorgen

Breed palet aan kansen

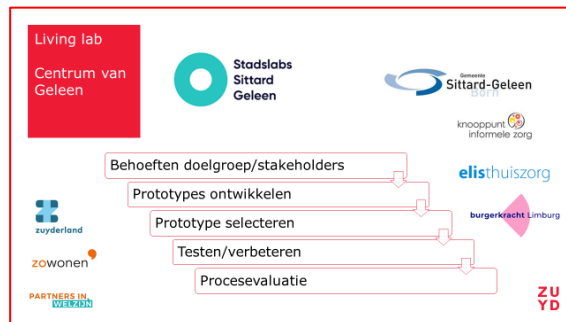
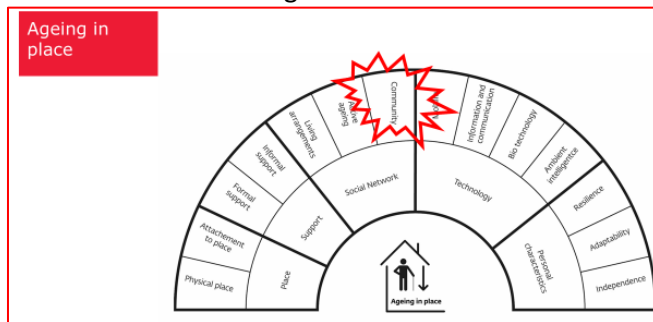
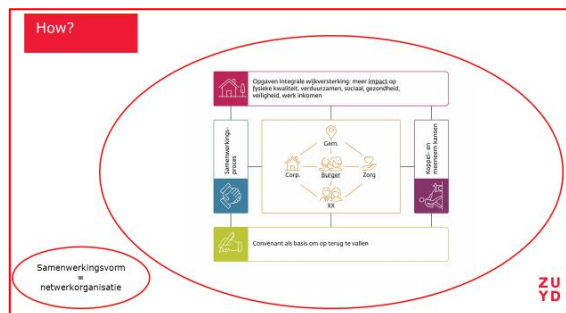
- Domeinoverstijgende samenwerking in de regio
- Inzet op alle niveaus, o.a.: buurtinitiatieven, Regio Deal Parkstad Limburg, Nationale Omgevingsvisie (NOV) Zuid-Limburg
- Nieuwe politiek-bestuurlijke ambities
- Toenemende focus op 'brede welvaart'

Ignace Schops, directeur van het Regionaal Landschap Kempen en Maasland en Voorzitter van de Raad van Europarc Federation bracht vervolgens met prachtige plaatjes zijn indringende boodschap over het voetlicht: we moeten in actie komen om de natuur te redden; voor de biodiversiteit, maar ook voor de mensheid. De kosten van niks doen zijn enorm! En we moeten in beweging komen, liefst in de natuur.

Joop van Duren, lector Facility Management Zuyd Hogeschool introduceerde een project over *Grensoverschrijdend samenwerken aan integrale wijkversterking*, en

Katinka Pani, docent onderzoeker Facility Management over *Ageing in place facilitated by Vital Communities* een Living lab in Geleen

Na de break out sessies in kleine groepen, besprak **Theo Thuis**, voorzitter van Stichting Maatschappelijke Projecten Maastricht en van Praktech, de presentatie van **Nanne de Vries**, die helaas ziek was. Hij besprak, met input van de zaal onder andere de projecten [Leisure Lane Parkstad](#), [INDIGO](#) en [ruimteGIDS](#).

Waar gaan we heen? Enkele andere vragen en mogelijkheden

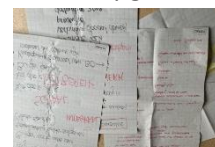
- Wat zijn de belangrijke dimensies in perceptie van en waardering voor omgeving
- Landschapswaarde in stedelijke en plattelandsgebieden
- Operationalisatie en meting van deze begrippen
- Hoe relateren die aan gezondheid?
- Wat is de rol van SES?
- Er is meer dan fysieke activiteit: elkaar ontmoeten, participatie en burgerschap, verantwoordelijkheid voelen, mentale gezondheid

Maastricht University | Maastricht UMC+

Reacties vanuit de zaal:

- Veel wijkaanpakken zijn vergelijkbaar
- Integrale aanpak is essentieel: verbinden van domeinen
- Je kunt niet alles tegelijk doen
- Het is belangrijk om te investeren in fysieke én sociale componenten
- De juiste spelers zijn essentieel: veel succesvolle projecten worden getrokken door een of een paar inspirerende mensen. “Het gaat over mensen, niet primair over stenen”, zoals ook de aanwezige bestuurders benadrukten. Werk niet top-down maar bottom-up, het burgerperspectief is cruciaal.
- Opleiding is essentieel. Er is veel behoefte aan zowel meer praktisch als meer theoretisch opgeleide mensen.

Vervolgens koppelden de deelnemers aan de breakout sessies terug wat de highlights van de discussies waren:

- Er gebeurt al veel. Kijk ook naar wat (landelijk) succesvol is gebleken. Probeer hiervan te leren.
- Verbinden en faciliteren is echt nodig
- Integrale wijkaanpak. Kijk naar de wijk als geheel, maar ook de hele regio
- Kijk goed welke partners je wilt betrekken. Benut hun kennis
- Mensen met elkaar verbinden is niet altijd gemakkelijk, maar levert een belangrijke en unieke meerwaarde op
- Echt de burger centraal stellen is key
- Positieve gezondheid is een belangrijk concept
- Onderwijs en arbeid zijn belangrijke factoren voor het bevorderen van gezondheid, en bovendien om alle talenten te benutten.
- Veel initiatieven, ook als ze succesvol zijn gebleken, stoppen voordat er een goede implementatie heeft plaatsgevonden. We moeten dan de stap kunnen maken van projectmatig & incidenteel naar structureel verankeren & breder uitrollen
- Eigen belang van organisaties speelt soms een (te) grote rol
 - De betrokken organisaties moeten het zelf, vanuit de basis, anders willen doen.
- Opbrengsten zijn niet alleen uit te drukken in euro's; maatschappelijke meerwaarde moet ook meegewogen worden
 - Tegenover €20 die geïnvesteerd wordt in preventie staat €5000 euro in curatie. Die balans is zeer scheef
 - Elke euro die geïnvesteerd wordt in bevorderen van bewegen levert €3 op.
- Mensen in beweging houden vereist een integrale aanpak.
- Een zekere mate van regie blijft nodig
- De omgeving is zeer belangrijk (bv sportparken)
- Probeer ook bestaande voorzieningen te gebruiken, bij voorbeeld voetbalvelden die vaak de hele dag leeg zijn
- Er is (terecht) veel aandacht voor de jeugd, maar we moeten de grote en groeiende groep ouderen niet uit het oog verliezen. Bij voorbeeld het succesvolle project MBVO (meer bewegen voor ouderen)
- Succesvolle initiatieven worden vaak gedragen door een of een paar mensen. Kopiëren naar een andere wijk is niet eenvoudig.
- Controverse tussen systeem en beleving.
 - School als nieuwe parochie
 - Supermarkt als buurtcentrum en gezondheidsbevorderaar
- Concept van "slow health". Het duurt lang, kost tijd.
- De consequenties van gezondheidsachterstanden en sociaaleconomische gezondheidsverschillen zijn nog steeds erg ingrijpend. Daarop moeten we blijven inzetten.

André Knottnerus vatte de middag samen in 3 hoofdlijnen:

1. We moeten aandacht hebben voor het collectief én het individu én de omgeving
 - Die omgeving heeft sociale en fysieke dimensies die meer aandacht vragen maar ook veel kansen bieden.
2. Het belang van overzicht en een integrale, domeinoverstijgende probleemaanpak.
 - Wie speelt een rol? In elk geval de burger! Blijf daarbij werken aan het terugdringen van gezondheids- en sociaaleconomische achterstanden.
3. Denk vooruit, ook over implementatie.
 - Als je een initiatief start, zorg dan dat als het goed werkt, je er ook mee door kunt gaan
 - Neem de tijd om het goed op te bouwen en uit te voeren, dat win je later ruimschoots terug.

Na het bedanken van deelnemers, sprekers, organisatoren en de Rabobank, nodigde hij iedereen uit nog even na te praten en de onderlinge samenwerking te versterken bij de borrel.